

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

JÄMIJÄRVEN KUNNAN TALOUDEN TASAPAINOTTAMISSUUNNITELMA VUOSILLE 2024-2026

LUONNOS

11	Sisällys	
12	1 Esipuhe	2
13	2 Muutetussa talousarviossa vuodelle 2023 suunnatut toimenpiteet	1
14	3 Talouden skenaariot	2
15	3.1 Ei tehdä mitään -skenaario	2
16	3.2 Toteutetaan 1. vaiheen sopeutustoimenpiteet täysimääräisesti	2
17	3.3 Toteutetaan 1. vaiheen sopeutustoimenpiteet täysimääräisesti ja korotetaan kunnallisveroa yhdellä prosenttiyksiköllä	3
18	3.4 Yleisesti skenaarioista	3
20	4 Sopeuttamisvaihtoehdot Jämijärvellä	4
21	4.1.1 Käyttötalouden sopeuttaminen	4
22	4.1.2 Investointien jaksottaminen	4
23	4.1.3 Tulopohjan kasvattaminen	4
24	4.1.4 Arvovalintojen perusteella sopeutustoimien ulkopuolelle jätettyjä toimenpiteitä	5
25	5 Talouden tasapainottamistoimenpiteet vuosille 2024-2026	5
26	5.1 Yleishallinnon ja yleiset talouden tasapainottamistoimenpiteet	5
27	5.2 Sivistystoimen talouden tasapainottamistoimenpiteet	6
28	5.2.1 Perusopetus ja kirjasto	6
29	5.2.2 Varhaiskasvatus (ehdollinen)	6
30	5.3 Hyvinvointitoimi	7
31	5.4 Tekninen toimi	7
32	5.5 Hallinnon ja päätöksenteon uudistaminen	8
33	5.6 Veroprosentin korottaminen	8
34	5.7 Talouden tasapainottaminen yhteensä	8
35	6 Liitteet	9
36		

37 **1 Esipuhe**

38 Jämijärven strategiassa on kunnan arvoihin ensimmäisenä kirjattu toiminta kuntalaisten parhaim-
39 man edun mukaisesti ja kunnan talouden pitäminen vakaana. Tavoitteeksi on asetettu kunnallisve-
40 ron alentaminen ja alijäämästä eroon pääseminen kuluvan valtuustokauden aikana viimeistään
41 vuonna 2025. Tästä lähtökohdasta on loogista tarttua reippaasti toimeen kuntatalouden hyväksi.

42
43 Jämijärven kunnan talous on kääntynyt viimeisen kahden vuoden aikana alijäämäiseksi. Vuoden
44 2022 tilinpäätöksessä kunnan alijäämä kasvoi lähes puoleen miljoonaan euroon, kun vuonna 2021
45 kunta vielä saavutti 477 433 euron ylijäämäisen tuloksen. Alijäämä selittyy mm. vanhan koulun pur-
46 kamisella ja tekemättä jääneillä sopeutustoimenpiteillä.

47
48 Kesällä 2022 valmistuneen uuden Pääskyn koulukeskuksen myötä kunta on velkaantunut. Viitekor-
49 kojen kasvun vuoksi kunnan rahoituskulut ovat kasvaneet voimakkaasti. Viitekorkeiden kasvu on ta-
50 saantunut vuoden 2023 aikana ja viimeaikaisten tietojen valossa korot saattaisivat kääntyä laskuun
51 lähivuosina. Rahoituskulujen tuomista haasteista huolimatta kunnan merkittävin investointi on nyt
52 tehty ja kaikki kunnan sivistyspalvelut on keskitetty Pääskyn kirjastoa lukuun ottamatta.

53
54 Kunnalla menee monella mittarilla hyvin. Väestö on tammi-heinäkuussa 2023 ollut kasvusuunnassa
55 ainoana kuntana Satakunnassa. Hyvinvointikertomuksen mittareista ilmenee, että kuntalaiset ovat
56 hyviä veronmaksajia, kunta on alueensa 1. sijalla nettomuuttovoitossa, perheitä on mukavasti ja kou-
57 lutustaso on alueen kärkikastia. Jämijärvi elää kuitenkin muun maailman mukana ja korkojen kasvu
58 on kunnan velkojen lisäksi iskemässä myös yrittäjiin ja kuluttajiin. Elo-syyskuun tiedot kertovat, että
59 rakentaminen on vaikeuksissa ja konkurssit ovat heinäkuussa kasvaneet vertailukaudelta. Nähtäväksi
60 jää, miten bruttokansantuote kehittyy ja miten työllisyys ja siten verotulot elävät tulevina vuosina.

61 62 **Talouden tasapainottamisen periaatteet**

63
64 Kunnan talouden tasapainottamisen tarve on hahmottunut vuodenvaihteessa 2022–2023. Kunnan
65 päätöksentekijöillä ei vielä syksyllä 2022 ollut tiedossa olennaisia kuntatalouteen vaikuttavia asioita
66 ja käsitys kunnan taloudellisesta tilanteesta ja ennusteista on ollut osin puutteellinen.

67
68 Keväällä on käyty periaatteellista keskustelua tasapainottamistyöhön ryhtymisestä ja valmistelun
69 edistämisestä. Elokuussa järjestetyssä valtuustoseminaarissa tutustuttiin talouden tasapainottamis-
70 toimenpiteisiin, käytiin arvokeskustelua ja luotiin puitteet talouden tasapainottamissuunnitelman
71 valmistelulle. Valtuustoseminaarissa läsnä olleiden päättäjien näkemys oli, että taloutta tulee ryhtyä
72 tasapainottamaan mahdollisimman laaja-alaisesti.

73
74 Onnistunut talouden tasapainotussuunnitelma edellyttää yksituumaisuutta niin kuntalaisilta kuin
75 kunnan henkilökunnalta. Niin ikään työn aloittaminen ajoissa on vastuullista: tulevien vuosien osalta
76 ei tiedetä, minkälaisia ylimääräisiä haasteita maan ja maailman taloudellinen tilanne kunnalle aset-
77 tää. Varmaa on kuitenkin se, että tulevaisuudessa kalkki on katkerampaa nieltävää.

78
79 Tartutaan tasapainottamistyöhön ennakkoluulottomasti. Yritetään parhaamme ja vähän enemmän.

80
81 **Aku Autio**

82 kunnanjohtaja

83 **2 Muutetussa talousarviossa vuodelle 2023 suunnatut toimenpiteet**

84 Taloudellisen tilanteen hahmotuttua keväällä 2023, ryhdyttiin toimialojen päälliköiden toimesta käy-
85 mään läpi toimialojen taloutta ja mahdollisia talousarviovuodelle suunnattavia sopeutustoimenpi-
86 teitä. Toimenpidekokonaisuus kasvoi niin suureksi, että oli syytä laatia muutettu talousarvio. Niin
87 ikään toimenpiteistä muodostui runko myös tasapainotussuunnitelman laatimiselle.

88
89 Kunnanvaltuusto on 28.8.2023 § 31 päättänyt muutostalousarviosta vuodelle 2023. Muutettu ta-
90 lousarvio sopeuttaa kunnan taloutta noin 250-260 000 eurolla. Lisäksi teknisen johtajan irtisanoutu-
91 minen elokuun alussa tuo säästöä joitain tuhansia euroja.

92

93 **Yleishallinto**

94

95 Yleishallinnon toimiala tavoittelee 40 000 euron sopeutusta hallinnon tulosalueen henkilöstöku-
96 luista, joka toteutetaan jättämällä täyttämättä yleishallinnon hallintosihteerin täyttämätön toimi.
97 Hallinnon tulosalueelta leikataan 47 000 euroa avustuksista yhteisöille, kun hiihtotunnelia ei avus-
98 teta samassa määrin kuin aikaisempina vuosina.

99

100 **Hyvinvointitoimi**

101

102 Hyvinvointitoimialan tavoitteena on kulttuuritoimen, vapaa-aikatoimen, liikuntapalveluiden ja nuo-
103 risovaltuustoon kohdistuvat toimenpiteet, joiden yhteisvaikutus taloutta tervehdyttävästi olisi arvi-
104 oltta 5 700 euroa. Kertyvien säästöjen lisäksi on tarkasteltu myös toimenpiteen vaikutuksia kuntosa-
105 limaksujen nostamisella, joka toisi 5 000 euroa lisää budjetoidusta korotuksien voimin.

106

107 **Sivistystoimi**

108

109 Sivistystoimen toimiala pyrkii sopeuttamaan taloutta 174 350 eurolla vuoden 2023 aikana. Perus-
110 opetus pyrkii leikkaamaan kuluja 132 000 euroa, kirjasto 20 000 euroa ja varhaiskasvatus 22 350
111 euroa. Toimenpiteiden vaikutuksia palveluiden laatuun seurataan.

112

113 **Tekninen toimi**

114

115 Tekninen toimi pyrkii sopeuttamaan talouttaan 5 700 euroa vuoden 2023 aikana. Lisäksi teknisen
116 johtajan irtisanoutuminen tuo ylimääräisiä muutetussa talousarviossa 2023 huomioimatta jääneitä
117 säästöjä.

118

119 **Yleiset muut toimenpiteet**

120

121 Yleisesti talouteen on kiinnitetty huomiota kaikessa toiminnassa arvioimalla hankintojen tarpeelli-
122 suutta ja tapoja toteuttaa hankinnat. Toimintatapoja on yleisesti tarkasteltu kriittisesti ja pyritty te-
123 kemään pieniäkin talouteen positiivisesti vaikuttavia toimia.

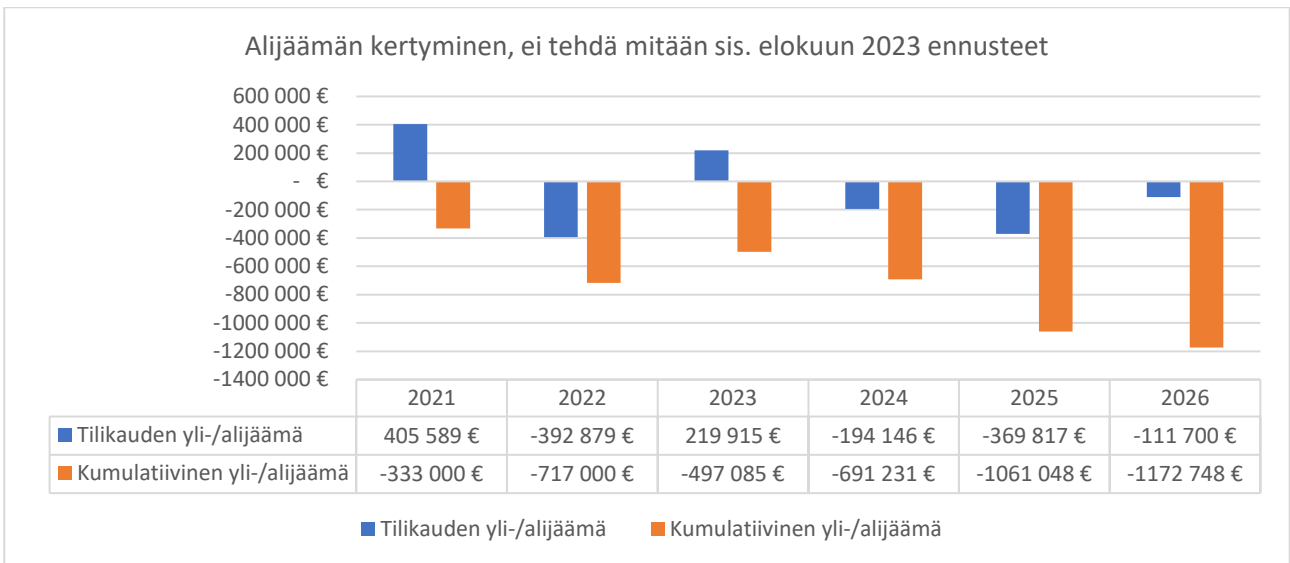
124

125 Taloutta on pyritty tervehdyttämään myös esimerkiksi kehittämällä kunnan vuokra-asuntojen mark-
126 kinointia ja parantamalla vuokranantajaprosesseja. Taloyhtiöiden tilanne on ollut paranemaan päin
127 vuoden aikana. Kehityksellä on positiivisia vaikutuksia koko kuntakonserniin.

128 **3 Talouden skenaariot**

129 **3.1 Ei tehdä mitään -skenaario**

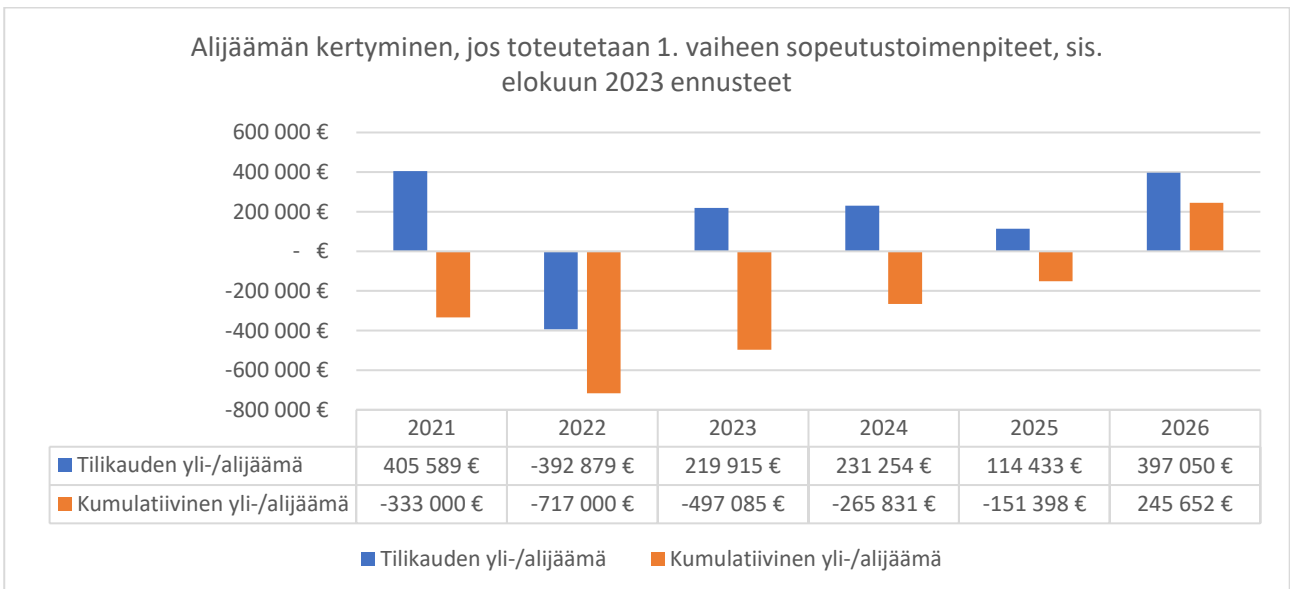
130 Skenaario on laskettu elokuussa 2023 hyväksytyyn muutostalousarvion perusteella ilman, että muu-
 131 tostalousarvioon kirjattuja sopeutustoimenpiteitä on huomioitu tulevien vuosien talousarviossa. Li-
 132 säksi skenaariossa on huomioitu viimeiset ennusteet verotulojen ja valtionosuuksien osalta vuoden
 133 2023 ja tulevien vuosien osalta. Mikäli taloutta ei tasapainoteta vuosien 2024-2026 aikana, alijäämä
 134 kasvaa vuoden 2022 tilinpäätöksen 717 000 eurosta noin 1,2 miljoonaan euroon vuoteen 2026 men-
 135 nessä.
 136

137
138

139 **3.2 Toteutetaan 1. vaiheen sopeutustoimenpiteet täysimääräisesti**

140 Skenaario on laskettu elokuussa 2023 hyväksytyyn muutostalousarvion perusteella huomioiden vuo-
 141 sille 2024-2026 suunnitellut sopeutustoimenpiteet täysimääräisesti. Lisäksi skenaariossa on huomi-
 142 oitu viimeiset ennusteet verotulojen ja valtionosuuksien osalta vuoden 2023 ja tulevien vuosien
 143 osalta.

144

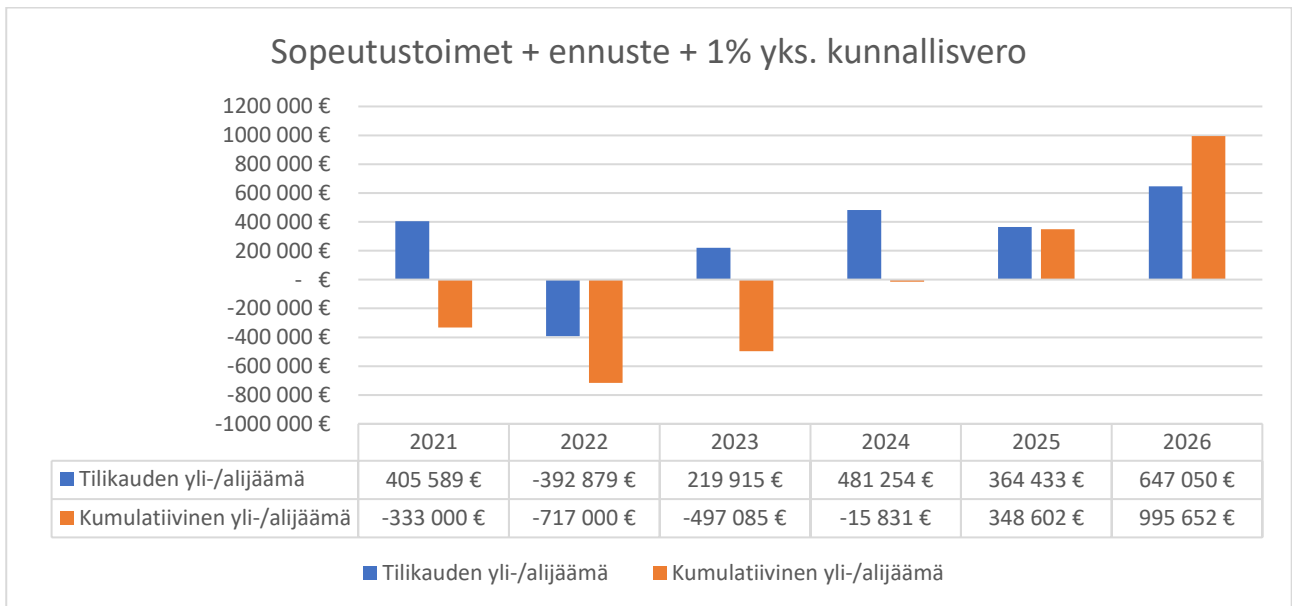
145 Skenaarion mukaan kunnan alijäämät saadaan katettua talousarviovuoden 2026 aikana. Ennustee-
 146 seen vaikuttavat kuitenkin lukuisat seikat, kuten talouden tasapainottamisen toimenpiteiden, vero-
 147 tulo- ja valtionosuusennusteiden ja investointien toteutuminen. Ennusteessa ei myöskään ole huo-
 148 mioitu tulokseen positiivisesti vaikuttavia erinäisiä kertaeriä, kiinteistöjen tai muun omaisuuden
 149 myyntiä eikä myynneistä mahdollisesti koituvia alaskirjauksia.

150
 151 Sopeutustoimenpiteiden toteutumisen osalta on keskeistä huomioida esimerkiksi varhaiskasvatuk-
 152 seen osoitetut toimenpiteet, jotka ovat riippuvaisia varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrästä:
 153 mikäli lapsimäärä kasvaa, ei sopeutustoimenpiteitä toteuteta. Tällä ei ole kuitenkaan ennustetta tar-
 154 kasteltaessa merkitystä alijäämien kattamiseen, mikäli ennuste toteutuu muuten.

156 **3.3 Toteutetaan 1. vaiheen sopeutustoimenpiteet täysimääräisesti ja korotetaan**
 157 **kunnallisveroa yhdellä prosenttiyksiköllä**

158 Skenaario on laskettu elokuussa 2023 hyväksytyyn muutostalousarvion perusteella huomioiden vuo-
 159 sille 2024-2026 suunnitellut sopeutustoimenpiteet täysimääräisesti. Lisäksi skenaariossa on huomi-
 160 oitu viimeiset ennusteet verotulojen ja valtionosuuksien osalta vuoden 2023 ja tulevien vuosien
 161 osalta. Lisäksi ennusteeseen on laskettu kunnallisveron korottaminen yhdellä prosenttiyksiköllä, vai-
 162 kutukseltaan noin 250 000 euroa. Arvio vaikutuksesta on varovainen.

163

164

165 **3.4 Yleisesti skenaarioista**

166 Skenaariot ovat suuntaa-antavia arvioita talouden kehittymisestä. Ali- ja ylijäämän kertymiseen vai-
 167 kuttavat lukuisat seikat, joita ei voida skenaariolaskelmissa ottaa huomioon. Tulokseen vaikuttavat
 168 muun muassa Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymän ja Satakunnan sairaanhoitopiirin pur-
 169 kamiset, kunnan omaisuuden myynti (josta saattaa koitua alaskirjauksia), TE-alueuudistuksen kulu-
 170 rakenteen muodostuminen, palkkatarkaisut ym. lukuisat seikat. Skenaarioilla voidaan kuitenkin ku-
 171 vailla talouden yleistä suuntaa ja hahmottaa tasapainottamisen tarve ja merkitys kuntatalouden ter-
 172 vehdyttämisessä.

173 4 Sopeuttamisvaihtoehdot Jämijärvellä

174 Kunnan taloutta sopeuttaa niin, että kunnan kertyneet alijäämät saadaan katettua vuoden 2026 ai-
175 kana, josta lähtien kunta on ylijäämäinen. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kestävän talouden
176 tasapainottamissuunnitelman laatimista ja myös sopeuttamisen 2. vaiheen valmistelua vuosien
177 2024 ja 2025 aikana tarpeen niin vaatiessa.

178
179 Talouden tasapainottamisen ydin rakentuu käyttötalouden sopeuttamiselle ja pysyvien säästöjen ai-
180 kaan saamiselle. Sopeuttamisen myötä pyritään pääsemään irti kaikesta taloutta rasittavasta tyhjä-
181 käynnistä ja tehottomuudesta kuitenkin niin, ettei kunnan palveluiden kova ydin ja pienen kunnan
182 hyvät puolet vaurioidu. Vastaavasti investointeja priorisoidaan ja tulopohjaa kasvatetaan ottamalla
183 käyttöön lakisääteisiä maksuja ja tiivistämällä verotulopohjaa.

184

185 4.1.1 Käyttötalouden sopeuttaminen

186 Käyttötalouden sopeuttamisella pyritään siihen, että eri toimialojen rahankäyttöä tarkastellaan kriit-
187 tisesti ja virkojen ja toimien täyttöä arvioidaan. Esimerkiksi kunnan osaamista kohdistetaan uudella
188 tavalla niin, että asiantuntijaosaaminen korostuu ja perinteisen sihteerityön toimenkuvia pyritään
189 välttämään ja tarvittaessa hyödynnetään ostopalveluja. Säästöjä haetaan sulkemalla tappiollinen
190 hiihtotunneli, kohtuullistamalla yksityistieavustuksia, luopumalla lehtimainonnasta kuulutuksia lu-
191 kuun ottamatta ja kiinnittämällä huomiota hankintoihin ja ostoihin.

192

193 Pienen kunnan edut huomioidaan mm. huolehtimalla siitä, että keskuspalvelu toimii jatkossakin niin,
194 että kuntalainen saa helposti yhteyden suoraan viranhaltijaan. Niin ikään lapsiystävällisyydestä huo-
195 lehditään toteuttamalla varhaiskasvatuspalvelujen sopeuttaminen ehdollisena lapsimäärän kehityk-
196 sen mukaan. Perusopetuksessa keskeiset henkilöstösopeutukset kohdistetaan määräaikaisiin tehtä-
197 viin ja eläköitymisiin. Muita lapsiin ja perheisiin liittyviä arvovalintoja on lueteltu alla.

198

199 4.1.2 Investointien jaksottaminen

200 Investointeja pyritään jaksottamaan useammalle vuodelle ja keskittymään kunnan palveluiden ja toi-
201 minnan kannalta kriittisen korjausvelan kuromiseen. Lähtökohtaisesti kunnalla ei ole merkittäväm-
202 piä investointitarpeita, sillä kuntaan on juuri rakennettu uusi koulukeskus ja uusi lähiliikuntapaikka
203 on valmistumassa keskustaajamaan. Tulevaisuuden investoinnit liittyvät uusiin kaava-alueisiin ja ta-
204 vanomaisiin korjaamiseen ja ylläpitoon.

205

206 4.1.3 Tulopohjan kasvattaminen

207 Jämijärven kunnassa lakisääteisiä maksuja on otettu käyttöön takapainoisesti: esimerkiksi eko-/jäte-
208 maksu on otettu käyttöön vasta vuonna 2022 ja jäteveden perusmaksu on tarkoitus ottaa käyttöön
209 vuonna 2024. Veropohjaa kasvatetaan kiinteistöverokartoituksen teettämisellä, joka on toteutettu
210 monessa kunnassa kiinteistönomistajien tasa-arvoisen kohtelun varmistamiseksi.

211

212 Kunnan verotus on valtakunnallisesti vertaillen kireää. Kunnallisverotuksen kiristämistä tarkastellaan
213 suhteessa kuntaverotuksen valtakunnalliseen kehitykseen.

214

215 Hanke- ja 3. osapuolen rahoitukseen kiinnitetään erityistä huomiota ja erilaiset kehittämistoimenpi-
 216 teet pyritään toteuttamaan osin ulkopuolisella rahoituksella tai vähintään arvioimaan, voidaanko
 217 erilaisiin projekteihin saada ulkopuolista rahoitusta.

218
 219 4.1.4 Arvovalintojen perusteella sopeutustoimien ulkopuolelle jätettyjä toimenpiteitä

220 Yksittäisiä merkittäviä arvovalintoja ovat lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan säilyttäminen nykyisel-
 221 lään, nuorisotoimen sivuuttaminen säästöistä, ruokapalveluiden säästötavoitteen kohtuullistami-
 222 nen, koulun kerhotoiminnan jatkaminen ja yläkouluopetuksen säilyttäminen nykyisellään.

223

224 5 Talouden tasapainottamistoimenpiteet vuosille 2024-2026

225 Talouden tasapainottamistoimenpiteet jakautuvat yleisiin (ml. yleishallinto), perusopetuksen ja kir-
 226 jaston, varhaiskasvatuksen, hyvinvointitoimen ja teknisen toimen tasapainottamistoimenpiteisiin.
 227 Toimenpiteiden vaikutusta talouteen on hahmoteltu numeerisesti. Summat ovat pääosin suuntaa-
 228 antavia tavoitteita, joista muodostuu lopulta tasapainotuksen kokonaisvaikutus kuntatalouteen.

229

230 5.1 Yleishallinnon ja yleiset talouden tasapainottamistoimenpiteet

231 Yleishallinnon talouden tasapainottamistoimenpiteet koostuvat menojen vähennyksen osalta hen-
 232 kilöstön vähentämisestä ja työtehtävien uudelleen järjestelystä sekä hiihtotunnelin sulkemisesta. Tu-
 233 lojen lisäys perustuu välttämättömän kiinteistöverokartoituksen teettämiseksi sekä kunnallisveron
 234 maltilliseen kiristämiseen. Kunnallisveron kiristäminen on riippuvainen kuntaverotuksen yleisestä
 235 kehityksestä eikä sille aseteta samanlaista painoarvoa kuin käyttötalouden oikaisemiselle.

236

237 Menojen lisäyksenä on huomioitu Jämin tapahtumahanke, varautuminen rahoitusjärjestelyihin sekä
 238 varaus yleishallinnon resurssityölle, projekti-/harjoittelijapalkoille yms.

239

240 Tasapainottamistoimenpiteiden kumulatiivinen vaikutus vuosina 2024-2026 on 286 650 euroa.

241

Yleinen (yleishallinto, elinvoima ym.)	Muut. TA23	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Tulojen lisäys				
Kiinteistöverokartoitus	0 €	0 €	20 000 €	40 000 €
Verotuksen kiristäminen (0,1%) ks. 5.6		25 000 €	25 000 €	25 000 €
Menojen vähennys				
Henkilöstökulut	55 800 €	79 650 €	103 500 €	103 500 €
Hiihtotunnelin sulkeminen	50 000 €	50 000 €	50 000 €	50 000 €
Menojen lisäys				
Jämin tapahtumahanke		-15 000 €	-15 000 €	
Varautuminen rahoitusjärjestelyihin		-60 000 €	-60 000 €	-60 000 €
Yleishallinnon resurssityö		-20 000 €	-20 000 €	-35 000 €
Yhteensä	105 800 €	59 650 €	103 500 €	123 500 €

242

243 5.2 Sivistystoimen talouden tasapainottamistoimenpiteet

244 5.2.1 Perusopetus ja kirjasto

245 Perusopetuksen menovähennykset perustuvat pääosin määräaikaiseen henkilöstöön ja eläköitymi-
 246 seen liittyviin henkilöstökulujen vähenemiseen. Lisäksi koulukuljetuksiin, energiankulutukseen ja
 247 elintarvikekustannuksiin kohdistetaan maltilliset sopeutukset huomioiden kuljetusten turvallisuus ja
 248 kouluruuan hyvä laatu. Kirjaston osalta sopeutukset perustuvat hankintojen, siivouksen ja henkilös-
 249 tökulujen menovähennyksiin. Omatoimikirjaston perustamiselle tehdään varaus ja hankkeen toteut-
 250 tamiseksi haetaan ulkopuolista rahoitusta.

251
 252 Aamu- ja iltapäivätoimintaa ei heikennetä, koulun kerhotoimintaa jatketaan nykyisellään ja elintar-
 253 vikeostoista tehtävissä säästöissä huomioidaan kunnan asema valtakunnallisesti 2. parhainta koulu-
 254 ruokaa tarjoavana kuntana.

255
 256 Tasapainottamistoimenpiteiden kumulatiivinen vaikutus vuosina 2024-2026 on 609 800 euroa.

257

Perusopetus ja kirjasto	Muut. TA23	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menojen vähennys				
Henkilöstökulut	80 550 €	161 100 €	161 100 €	165 600 €
Koulukuljetukset	5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €
Elintarvikehankinnat	7 000 €	14 000 €	14 000 €	14 000 €
Sähkö	5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €
Kirjasto	20 000 €	20 000 €	20 000 €	20 000 €
Menojen lisäys				
Omatoimikirjaston käyttöönotto		-10 000 €	0 €	0 €
Yhteensä	117 550 €	195 100 €	205 100 €	209 600 €

258

259 5.2.2 Varhaiskasvatus (ehdollinen)

260 Varhaiskasvatuksessa tasapainottamistoimenpiteet ovat lapsimäärästä riippuvaisia, eikä tasapainot-
 261 tamiskeinoilla ole tarkoitus vaikuttaa palvelun laatuun. Sopeuttaminen toteutuu, mikäli lapsimäärä
 262 vähenee ja vastaavasti kulut pysyvät nykyisellään tai kasvavat, mikäli lasten määrä kasvaa. Aamu- ja
 263 iltapäivätoimintaa ei heikennetä.

264
 265 Tasapainottamistoimenpiteiden kumulatiivinen vaikutus vuosina 2024-2026 on 103 050 euroa.

266

Varhaiskasvatus	Muut. TA 23	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Tulojen lisäys				
AP/IP (maksutuottojen kasvu)	10 000 €	10 000 €	10 000 €	10 000 €
Menojen vähennys				
Toimintakulut	22 850 €	22 850 €	22 850 €	22 850 €
Yksityisen hoidon kuntalisä	10 000 €	10 000 €	10 000 €	10 000 €
Esiopetus	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
AP/IP (toimintakulujen väheneminen)	10 000 €	10 000 €	10 000 €	10 000 €
Erityislastentarhanopettajapalvelut	500 €	500 €	500 €	500 €
Menojen lisäys				

Lasten kotihoidontuki	-13 000 €	-13 000 €	-13 000 €	-13 000 €
Wilman käyttöönotto	-17 000 €	-3 000 €	-3 000 €	-3 000 €
Tulojen vähennys				
Maksutuottojen pieneneminen	-4 000 €	-4 000 €	-4 000 €	-4 000 €
Yhteensä	20 350 €	34 350 €	34 350 €	34 350 €

267

268 5.3 Hyvinvointitoimi

269 Hyvinvointitoimen tasapainottamistoimenpiteet ovat maltillisia perustuen pääosin kuntosalimaksu-
270 jen tarkastamiseen, painetusta mainonnasta luopumiseen, palvelujen ostoihin ja avustusten malttili-
271 lisiin tarkastuksiin. Nuorisotoimi jätetään sopeutuksen ulkopuolelle.

272

273 Tasapainottamistoimenpiteiden kumulatiivinen vaikutus vuosina 2024-2026 on 27 600 euroa.

274

Hyvinvointitoimi	Muut. TA 23	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Tulojen lisäys				
Kuntosalimaksujen lisäys	5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €
Menojen vähennys				
Kulttuuritoimi	700 €	700 €	700 €	700 €
Vapaa-aikatoimi	2 000 €	1 500 €	1 500 €	1 500 €
Liikuntapalvelut	2 000 €	1 500 €	1 500 €	1 500 €
Nuorisovaltuusto	1 000 €	500 €	500 €	500 €
Yhteensä	10 700 €	9 200 €	9 200 €	9 200 €

275

276 5.4 Tekninen toimi

277 Teknisen toimen tasapainottamistoimenpiteet perustuvat menojen vähennyksen osalta yksityis-
278 tieavustusten puolittamiseen ja teknisen johtajan viran täyttämättä jättämiseen. Tuloja kasvatetaan
279 ottamalla käyttöön lakisääteinen jäteveden perusmaksu.

280

281 Yksityistieavustusten tarkastaminen on perusteltua, sillä esimerkiksi vuoden 2022 yksityistieavustuk-
282 sista 21 000 euroa jaettiin suoraan tiekunnille ilman erillisiä hakemuksia tai rahan osoittamista. Tek-
283 nisen johtajan viranhaltijasta luopuminen edellyttää yhteistyön tiivistämistä muiden kuntien kanssa
284 ja ostopalvelujen hankkimista tarpeen mukaan.

285

286 Tasapainottamistoimenpiteiden kumulatiivinen vaikutus vuosina 2024-2026 on 391 300 euroa.

287

Tekninen toimi	Muut. TA 23	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Tulojen lisäys				
Jäteveden perusmaksu		25 000 €	30 000 €	30 000 €
Menojen vähennys				
Henkilöstökulut	36 000 €	86 400 €	86 400 €	86 400 €
Toimintakulut	5 700 €	5 700 €	5 700 €	5 700 €
Yksityistieavustukset		35 000 €	35 000 €	35 000 €
Menojen lisäys				
Henkilöstökulut ja palveluiden ostot	-5 000 €	-25 000 €	-25 000 €	-25 000 €
Yhteensä	36 700 €	127 100 €	132 100 €	132 100 €

288 5.5 Hallinnon ja päätöksenteon uudistaminen

289 Talouden tasapainottamistoimenpiteet edellyttävät kunnan hallinnon ja päätöksenteon arviointia
 290 erityisesti hallintoon kohdistuvien henkilöstövähennysten ja teknisen johtajan viran täyttämättä jät-
 291 tämisen takia. Arviointi pyritään toteuttamaan vuoden 2024 aikana tarkastelemalla toimialojen, toi-
 292 mielimen, toimialapäällikkyyksien ja luottamushenkilöiden määrää. Mahdolliset muutokset on tar-
 293 koituksenmukaisinta saattaa voimaan aikaisintaan vuonna 2025 uuden kuntavaalikauden alkaessa.

295 5.6 Veroprosentin korottaminen

296 Talouden tasapainottamissuunnitelmassa veroprosentin korotus arvioidaan yhden kymmenyksen
 297 suuruiseksi, vaikutukseltaan noin 25 000 euroa. Kunta voi harkita myös muun tasoista korotusta, mi-
 298 käli kuntaverotus on yleisesti kiristymässä tai mikäli käyttötalouteen kohdistetut sopeutustoimenpi-
 299 teet koetaan riittämättömiksi. Eri skenaarioita tarkastelevassa tuloslaskelmassa (liite 1) on huomioi-
 300 tuna yhden prosenttiyksikön vaikutus tulokseen ja alijäämän kertymiseen vuosina 2024-2026.

302 5.7 Talouden tasapainottaminen yhteensä

303 Toimialojen tasapainottamistoimien kumulatiivinen vaikutus kunnan talouteen vuosien 2024-2026
 304 aikana on yhteensä noin 1,4 miljoonaa euroa. Tasapainottamistoimien avulla kertyneet alijäämät
 305 tulevat katetuksi arviolta vuonna 2026. Mikäli kunta korottaa kunnallisverotusta yhdellä prosenttiyk-
 306 siköllä, alijäämät tulevat katetuksi arviolta jo vuonna 2025. Arviot ovat luonnollisesti ennusteisiin
 307 perustuvia ja suuntaa-antavia ja lukuisat seikat vaikuttavat lopulliseen toteumaan.

	Muut. TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Tulos ilman tasapainottamista	219 915 €	- 194 146 €	- 369 817 €	- 111 700 €
Kumulatiivinen alijäämä	- 497 085 €	- 691 231 €	- 1 061 048 €	- 1 172 748 €
Tulos, kun taloutta tasapainotetaan	219 915 €	231 254 €	114 433 €	397 050 €
Kumulatiivinen ali/ylijäämä	- 497 085 €	- 265 831 €	- 151 398 €	245 652 €
+1% veronkorotus	219 915 €	481 254 €	364 433 €	647 050 €
Kumulatiivinen ali/ylijäämä	- 497 085 €	- 15 831 €	348 602 €	995 652 €

309

310 **6 Liitteet**

LIITE 1

Tuloslaskelma 1) ilman toimenpiteitä vuosille 2024-2026, 2) 1. vaiheen toimenpiteet huomioiden ja 3) prosenttiyksikön veronkorotuksella (1 % = n. 250 000 euroa). Laskelmissa on huomioitu elokuun 2023 ennusteet kunnan verotuloista ja valtionosuuksista.

TULOSLASKELMA	MUUTET. TA 2023	TS/TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	894 101 €	882 111 €	802 812 €	800 000 €
Talouden tasapainottamissuunnitelma		918 111 €	843 812 €	841 000 €
Toimintakulut	- 5 497 093 €	- 5 814 450 €	- 5 885 623 €	- 5 810 000 €
Talouden tasapainottamissuunnitelma		- 5 450 050 €	- 5 487 373 €	- 5 407 250 €
Toimintakate	- 4 602 992 €	- 4 932 339 €	- 5 082 811 €	- 5 010 000 €
Talouden tasapainottamissuunnitelma		- 4 531 939 €	- 4 643 561 €	- 4 566 250 €
Verotulot ja valtionosuudet:				
Verotulot	3 972 000 €	3 846 000 €	3 636 000 €	3 800 000 €
Talouden tasapainottamissuunnitelma		3 871 000 €	3 681 000 €	3 865 000 €
Talouden tasapainottamiss. +1% vero		4 121 000 €	3 931 000 €	4 115 000 €
Valtionosuudet	1 863 813 €	1 835 699 €	1 856 200 €	1 650 000 €
Verotulot ja valtionosuudet yht.	5 835 813 €	5 681 699 €	5 492 200 €	5 450 000 €
Talouden tasapainottamissuunnitelma		5 706 699 €	5 537 200 €	5 515 000 €
Talouden tasapainottamiss. +1% vero		5 965 699 €	5 787 200 €	5 765 000 €
Rahoitustuotot ja -kulut:				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot	4 100 €	4 100 €	4 100 €	4 000 €
Korkokulut	- 150 000,00 €	- 100 000 €	- 100 000 €	- 100 000 €
Muut rahoituskulut	- 5 700,00 €	- 5 700 €	- 5 700 €	- 5 700 €
Rahoitustuotot ja kulut yht.	-151 600 €	- 101 600 €	- 101 600 €	- 101 700 €
Vuosikate:				
Vuosikate	1 081 221 €	647 760 €	307 789 €	338 300 €
Talouden tasapainottamissuunnitelma		1 073 160 €	792 039 €	847 050 €
Talouden tasapainottamiss. +1% vero		1 323 160 €	1 042 039 €	1 097 050 €
Poistot ja arvonalentumiset:				
Poistot	861 306 €	841 906 €	677 606 €	450 000 €
Omistuksen eliminointierot				
Arvonalentumiset				
Satunnaiset erät				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	219 915 €	- 194 146 €	- 369 817 €	- 111 700 €
TALOUDEN TASAPAINOTTAMISS.		231 254 €	114 433 €	397 050 €
Talouden tasapainottamiss. +1% vero		481 254 €	364 433 €	647 050 €
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	- 497 085 €	- 691 231 €	- 1 061 048 €	- 1 172 748 €
TALOUDEN TASAPAINOTTAMISS. kumulatiivinen yli-/alij.		- 265 831 €	- 151 398 €	245 652 €
TALOUDEN TASAPAINOTTAMISS. +1% vero kumul. yli-/alij.		- 15 831 €	348 602 €	995 652 €